

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v hlavním líčení konaném dne 16. prosince 2024 v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jany Bodečkové, Ph.D., a přísedících Václava Nekvapila a Ing. Michala Kohouta,

takto:

Obžalovaný

██████████, narozený ██████████ v ██████████ invalidní důchodce, trvale bytem ██████████
██████████, toho času ve výkonu vazby ve Vazební věznici ██████████,

je vinen, že

dne ██████████ 2024 v přesně nezjištěné době od 19:00 hodin do 20:11 hodin v obci ██████████, ██████████, okres ██████████, Pardubický kraj, v ██████████ pokoji rodinného domu, po předchozím požití alkoholických nápojů a po vzájemné slovní rozepři, s cílem usmrtit, fyzicky napadl poškozeného ██████████, narozeného ██████████, a to tím způsobem, že si vzal do ruky kuchyňský nůž s délkou čepele 17 cm a přistoupil k poškozenému ██████████, kterého jedenkrát tímto nožem bodl do hrudníku, čímž mu způsobil bodnou ránu hrudníku vpravo, kdy bodný kanál probíhal v průběhu čáry při hrudní kosti vpravo, s přetětím 5. a natětím 4. žebra vpravo a s přetětím pravé vnitřní hrudní tepny, a pronikal dále středním lalokem pravé plicе, s poraněním stěny průdušky pro střední lalok pravé plicе, s krvácením a průnikem plynu do měkkých tkání přední hrudní stěny a do pravé pohrudniční dutiny, s krvácením do dýchacích cest, přičemž způsobené zranění i přes poskytnutou intenzivní lékařskou a ošetrovatelskou péči a následný lékařský zákrok vedlo ke smrti poškozeného vnitřním a zevním vykrvácením při krvácení do dutiny hrudní a dýchacích cest,

Shodu s prvopisem potvrzuje ██████████.

tedy

jiného úmyslně usmrtil,

čímž spáchal

zvláště závažný zločin vraždy podle § 140 odst. 1 tr. zákoníku,

a odsuzuje se

podle § 140 odst. 1 tr. zákoníku za použití § 40 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku a § 58 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání **8 (osmi) let**.

Podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku se obžalovaný pro výkon trestu odnětí svobody zařazuje do **věznice s ostrahou**.

Podle § 99 odst. 1, odst. 4 tr. zákoníku se obžalovanému dále ukládá **ochranné léčení psychiatrické v ústavní formě**.

Podle § 228 odst. 1 tr. řádu je obžalovaný povinen zaplatit na **náhradě nemajetkové újmy** poškozené [REDAKCE], narozené [REDAKCE], trvale bytem [REDAKCE], částku **300 000 Kč**.

Podle § 229 odst. 2 tr. řádu se poškozená [REDAKCE], narozená [REDAKCE], trvale bytem [REDAKCE], **odkazuje se zbytkem** svého nároku na **náhradu nemajetkové újmy** na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle § 228 odst. 1 tr. řádu je obžalovaný povinen zaplatit na **náhradě škody** poškozené **Fakultní nemocnici** [REDAKCE], IČO: [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE], částku **257 387,70 Kč**.

Podle § 228 odst. 1 tr. řádu je obžalovaný povinen zaplatit na **náhradě škody** poškozené **Zdravotnické záchranné službě Královéhradeckého kraje**, IČO: 48145122, se sídlem Hradecká 1690/2A, 500 12 Hradec Králové, částku **9 808,27 Kč**.

Podle § 228 odst. 1 tr. řádu je obžalovaný povinen zaplatit na **náhradě škody** poškozené **Zdravotnické záchranné službě Pardubického kraje**, IČO: 69172196, se sídlem Průmyslová 450, 530 03 Pardubice – Pardubičky, částku **10 079 Kč**.

Odůvodnění:

1. Státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Hradci Králové podala dne 4. 12. 2024 obžalobu na obžalovaného [REDAKCE] pro jednání, ve kterém byl spatřován zločin vraždy podle § 140 odst. 1 tr. zákoníku.
2. Popis skutku dle obžaloby spočíval v tom, že obžalovaný [REDAKCE] dne [REDAKCE] 2024 v přesně nezjištěné době, nejméně od 19:00 hodin do 20:11 hodin, v obci [REDAKCE], ulice [REDAKCE], okres [REDAKCE], Pardubický kraj, v [REDAKCE] pokoji rodinného domu, po předchozím požití alkoholických nápojů a po předchozí vzájemné slovní rozepři, s cílem usmrtit, fyzicky napadl poškozeného [REDAKCE], nar. [REDAKCE], a to tím způsobem, že si vzal do ruky kuchyňský nůž s délkou čepele 17 cm, přistoupil k poškozenému [REDAKCE] a tohoto jednou bodl do hrudníku, čímž mu způsobil bodnou ránu hrudníku vpravo, kdy bodný kanál probíhal v průběhu čáry při hrudní kosti vpravo s přerušením přední chrupavčité části páteře žebra, došlo k poranění pravé vnitřní hrudní tepny s tepenným krvácením a poranění pravé plíce, s průnikem krve a vzduchu do pravé pobrudniční dutiny, s rozvojem přetlaku v pravé pobrudniční dutině a kolapsem tkáně horního a dolního laloku pravé plíce, kdy způsobené zranění i přes poskytnutou intenzivní lékařskou a ošetrovatelskou péči a následný lékařský zákrok vedlo ke smrti poškozeného vnitřním a zevním vykrvácením při krvácení do dutiny hrudní a dýchacích cest.

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE].

3. V trestní věci bylo Krajským soudem v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích dne 16. 12. 2024 konáno hlavní líčení, za osobní účasti obžalovaného [REDAKCE] – ve výkonu vazby.

Vina – skutkový stav

4. Obžalovaný [REDAKCE] u hlavního líčení **prohlásil vinu** skutkem dle obžaloby. Odsouhlasil i ryze formální změnu popisu skutkového děje v rozsahu vymezených poranění zemřelého poškozeného [REDAKCE], kdy oproti předběžné lékařské zprávě, ze které vycházela dikce obžaloby, byla formulace vzniklého následku na životě poškozeného zvolena v intencích obsahu znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, znalců MUDr. Jana Rejthárka a [REDAKCE]. Obžalovaný byl soudem adekvátně, se zřetelem k omezeným rozumovým schopnostem dle znaleckého posudku psychiatra [REDAKCE] a psychologa Mgr. Michala Perničky, Ph.D., seznámen s důsledky prohlášení viny. Soud usnesením ve smyslu § 206c odst. 4, 6 tr. řádu rozhodl, že prohlášení viny obžalovaného přijímá a že dokazování k vině se neprovede.
5. Trestní řád nezapovídá aplikaci prohlášení viny pro osoby s omezenou svéprávností, jakou je i obžalovaný [REDAKCE]. Soud neměl žádné pochybnosti o platnosti prohlášení viny ze strany obžalovaného, který *jednak* prohlášení viny písemně avizoval již přes obhájkyňu před konaným hlavním líčením, *jednak* se opakovaně před soudem zřetelně projevoval, že rozumí institutu prohlášení viny a celkovému procesnímu poučení, které se mu od soudu dostalo, *jednak* ani podle výpovědi znalce psychiatra [REDAKCE], vyslechnutého mimo hlavní líčení dne 9. 12. 2024, nebyl důvod ve věci usuzovat, že by obžalovaný nedokázal posoudit význam prohlášení viny z pohledu vlastního psychického stavu – podstatné bylo toliko, aby podané poučení soudem odpovídalo mentální kapacitě obžalovaného tak, že obžalovaný byl spolehlivě schopen vyhodnotit, zda vinu skutkem vraždy dle obžaloby prohlásí, nebo nikoli.
6. Prohlášení viny obžalovaného [REDAKCE] bylo souladné se skutkovým stavem, který se podával z trestního spisu: *primárně* z výpovědi obviněného z přípravného řízení, ze znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, znalců MUDr. Jana Rejthárka a [REDAKCE], ze znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie, znalkyně Mgr. Petry Boguschové, ze znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a psychologie, znalců [REDAKCE] a Mgr. Michala Perničky, Ph.D., nebo ze svědecké výpovědi [REDAKCE], která nebyla přítomna u vražedného útoku, avšak zavolala rychlou záchrannou službu a poskytovala po činu první pomoc poškozenému [REDAKCE], potažmo z listinných důkazů, včetně odborného vyjádření z oboru kriminalistika, odvětví genetika a biologie, kterým byly zkoumány stopy DNA na kuchyňském noži, jako nástroji trestného činu vraždy, jež se shodovaly u čepele s DNA profilem poškozeného [REDAKCE] a u rukojeti s DNA profilem obžalovaného [REDAKCE].
7. Obžalovaný [REDAKCE] u hlavního líčení odmítl k věci vypovídat, pročez nemohl být pro účely trestové/sankční úvahy dotazován ani na okolnosti a motiv úmyslného usmrcení poškozeného [REDAKCE], ani na relevantní skutečnosti k požívání alkoholických nápojů a psychickému stavu, v jakém se v době činu nacházel. Byla proto soudem dle § 207 odst. 2 tr. řádu přečtena v příslušném rozsahu výpověď obžalovaného – obviněného z přípravného řízení (č. l. 68 – 72). Obžalovaný tehdy před policejním orgánem uvedl, že poškozeného [REDAKCE] jedenkrát bodnul nožem do hrudníku, protože cítil k poškozenému nenávist a přál si rozchod poškozeného s matkou [REDAKCE]. Před dobou činu v rozhodný den požíval alkohol, kdy vypil celkem 6 piv. Léky, které má z titulu psychiatrického léčení užívat, si aplikoval pouze ráno, a oproti lékařskému předpisu nikoli ve večerních hodinách, ačkoliv věděl, že medikace je významná pro tlumení agresivních projevů v chování. Byl si dále vědom, že alkohol v rámci ambulantní psychiatrické léčby nesmí požívat.
8. Bylo jednoznačně doloženo, že obžalovaný [REDAKCE] dne [REDAKCE] 2024 v přesně nezjištěné době od 19:00 hodin do 20:11 hodin v obci [REDAKCE] v [REDAKCE] pokoji rodinného

domu, po předchozím požití alkoholických nápojů a po vzájemné slovní rozepři, fyzicky napadl poškozeného [REDAKCE], nar. [REDAKCE], způsobem, že si vzal v kuchyni do ruky kuchyňský nůž s délkou čepele 17 cm a šel do [REDAKCE] pokoje až k sedícímu poškozenému [REDAKCE], kterého jedenkrát tímto nožem bodl do přední části hrudníku. Podle toxikologické analýzy znalkyně Mgr. Petry Boguschové se zemřelý poškozený [REDAKCE] v době ataku nacházel ve stavu středního až těžkého stupně opilosti, v závislosti na otázce navyklosti k požívání alkoholu, když u pitvy dne [REDAKCE] 2024 mu byla odebrána krev ze žíly, s naměřením hodnoty 2,68 g/kg etanolu, a po odběru krve ze dne [REDAKCE] 2024 ve 21:40 hodin 3,42 g/kg etanolu. Naopak z krve obžalovaného [REDAKCE] odebrané dne [REDAKCE] 2024 ve 23:45 hodin se zjistila toliko ne zcela průkazná hladina alkoholu 0,12 g/kg, což nenaznačovalo, že by v době činu byl postihnut více než lehkou opilostí. Pokud jde o léky, které má obžalovaný [REDAKCE] užívat z důvodu nařízené ambulantní psychiatrické léčby, byla toxikologicky, po odběru krve ke dni [REDAKCE] 2024 ve 23:45 hodin, prokázána hladina clonazepamu 13,1 ng/ml v subterapeutické koncentraci, jak by korespondovalo s výpovědí obviněného z přípravného řízení, že toho večera neměl medikaci. Množství látky risperidon, jako složky léčiva [REDAKCE], v krevním séru byla 90,7 ng/ml, tj. nad obvyklým terapeutickým rozmezím, nikoli však na toxické bázi. [REDAKCE] jako metabolit risperidonu, potažmo kyselina valproová jako účinná látka léku [REDAKCE] byly v krvi přítomny v terapeutické míře. Nelze tedy vyloučit, že obžalovaný si popřípadě až po činu vzal část léků, které má na psychický stav pravidelně užívat. I kdyby si obžalovaný aplikoval některé léky před vražedným činem, stalo by se tak *v nekompletním léčebném rozpisu a po předchozím vědomém požití alkoholu*, který je s psychiatrickými medikamenty zákaz kombinovat.

9. V době činu se obžalovaný [REDAKCE] nenacházel v psychotickém stavu či patické opilosti a nebyl nepřičetný ve smyslu § 26 tr. zákoníku, aby trestní odpovědnost za spáchaný trestný čin vraždy nebyla dána. Podle znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, [REDAKCE], a výpovědi tohoto znalce mimo hlavní líčení ze dne 9. 12. 2024, byla pro duševní poruchu rozpoznávací schopnost zasažena nepodstatným způsobem, respektive nikoli natolik relevantně, a naopak schopnost jednání toho času ovládnout se u obžalovaného snížila podstatnou měrou v návaznosti na defekt kognitivních – rozumových schopností v kombinaci se zlobným afektem, kdy takto významný vliv na ovládací složku by v době činu nastal *i bez předchozího požití alkoholu*.
10. U obžalovaného [REDAKCE] byla znalecky prokázána [REDAKCE] retardace s poruchami chování a syndrom škodlivého užívání alkoholu. Mentální retardace je vrozenou, terapeuticky neodstranitelnou duševní poruchou, u které lze však medikamentózně ovlivnit negativní projevy, primárně zvýšenou impulzivitu a agresi. Pobyt obžalovaného [REDAKCE] na svobodě by byl bez adekvátní psychiatrické léčby společností potencionálně nebezpečný pro hrozbu recidivy afektivně násilného jednání. Znalcem psychiatrem [REDAKCE] byla doporučena ústavní forma ochranného psychiatrického léčení, která obžalovaného povede jednak k *důsledné abstinenci* od alkoholu, jednak k *pravidelnému užívání léků*, což bylo obojí obžalovaným (jak sám ve výpovědi stvrzoval) bezprostředně před dobou činu porušeno. Obžalovaný [REDAKCE] byl schopen odříct si alkoholické nápoje, kdy mu mimoto byly známy negativní důsledky požití alkoholu na psychiku, a dokázal by dodržovat medikaci i bez přímého dozoru.
11. Ze soudem čteného znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychologie, Mgr. Michala Perníčky, Ph.D., vyplynulo, že osobnost obžalovaného [REDAKCE] je simplexní na úrovni [REDAKCE] letého dítěte, s nestabilní a nerozvinutou emotivitou a se sklony k impulzivním a agresivním reakcím, které je schopen tlumit podstatně omezeně, natož po požití alkoholu, který má tendenci zneužívat. Obžalovaný má intelekt [REDAKCE] až do pásma [REDAKCE] (IQ = [REDAKCE]), s nespolehlivými paměťovými schopnostmi, neboť způsoblost správně vnímat, zapamatovat si a reprodukovat skutkový děj je podstatně snížena. Spolupráce obžalovaného na ambulantní psychiatrické léčbě byla nestabilní. Vražedný útok ze dne [REDAKCE] 2024 byl výsledkem *situační zlobné reakce* v hádce, kdy agresivita obžalovaného byla *umocněna* předchozím pitím alkoholu. U obžalovaného [REDAKCE]

absentuje hluboký náhled na skutečnou závažnost činu, protože není schopen reflektovat psychický stav a má redukované rozumové schopnosti, což má za důsledek i omezenou možnost psychotherapeutického působení. Osobnostní struktura obžalovaného je fixovaná a neočekává se podstatná změna rysů osobnosti. Co do záměru resocializace by *jen důsledná ochranná psychiatrická léčba* s kontrolou užívání léků a abstinencí od návykové látky alkoholu dokázala zmírnit projevy případné impulsivity v chování obžalovaného, jak bylo aprobováno znalcem psychiatrem i v rámci výpovědi mimo hlavní líčení dne 9. 12. 2024.

Vina – právní posouzení

12. Obžalovaný naplnil spáchaným skutkem všechny znaky skutkové podstaty zvlášť závažného zločinu **vraždy** podle § 140 odst. 1 tr. zákoníku. Jednal v úmyslu usmrtit jiného a čin dokončil.
13. Byl i z titulu prohlášení viny shledán přímý úmysl obžalovaného v době činu způsobit poškozenému smrt. Cílené usmrcení bylo u obžalovaného se zřetelem k *vedenému násilí zbraní – bodnutí nožem do hrudníku* poškozeného prokázáno, kdy se podávalo i z přetčené výpovědi obviněného z přípravného řízení, kde poukazoval na hádku a zlobu vůči poškozenému. Je zapotřebí dodat, že i kdyby nedošlo k prohlášení viny a nebyl by prokazatelný tzv. úmysl přímý, tj. že obžalovaný chtěl poškozeného *v afektu* bodnutím nožem usmrtit, bylo by nepochybně dáno minimálně srozumění s následkem útoku, kterým bylo úmrtí oběti, neboť obžalovaný nožem s délkou čepele 17 cm dle soudně lékařského znaleckého posudku MUDr. Jana Rejthárka a *velkou intenzitou* atakoval přední část hrudníku poškozeného jako tu oblast těla člověka, u které je i pro běžného laika dobře známo, že tam jsou uloženy *životně důležité orgány* (ad usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2017, sp. zn. 6 Tdo 1300/2017, ze dne 30. 11. 2016, sp. zn. 3 Tdo 1556/2016, nebo ze dne 18. 8. 2015, sp. zn. 4 Tdo 836/2015) – včetně například plic, kdy pravá plíce byla v tomto případě fakticky zasažena s důsledkem krvácení do dýchacích cest. Na průkazné vůli obžalovaného k závažnému skutku v podobě usmrcení poškozeného *nic nezměnil ani fakt duševní poruchy* – dle znaleckého posouzení psychiatra , který po rozumové stránce srovnával osobu obžalovaného omezeného ve svéprávnosti s letým dítětem, když schopnost rozpoznat protiprávnost činu *nebyla podstatně snížena* a mimoto *i nezletilé dítě tohoto věku* je obecně způsobilé si uvědomovat, že pokud by provedlo bodnutí nožem do hrudníku jiného, mohlo by ho usmrtit.
14. Lze doplnit, že v komplexu známých okolností věci by nebylo odpovídající seznat u obžalovaného těžší právní kvalifikaci zločinem vraždy podle § 140 odst. 2 tr. zákoníku, tj. že by obžalovaný jednal v úmyslu usmrtit poškozeného s rozmyslem, nebo po předchozím uvážení. Obžalovaný skutek vraždy spáchal *ve zlobném afektu*, jak se podávalo z výpovědi obviněného z přípravného řízení a plynulo i ze znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a psychologie, znalců a Mgr. Michala Perníčky, Ph.D. Rozmysl je kvalifikovanou formou úmyslu, kdy si pachatel *naopak* patřičným způsobem zváží budoucí jednání, popřípadě jen krátkou úvahou, a na podkladě takového subjektivního přístupu úmyslně usmrtí jiného. U rozmyslu jde o racionální akt pachatele směřující k cíli – vražednému útoku, který má rozeznatelný účel a smysl (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. 8 Tdo 860/2014). Okolnost rozmyslu u pachatele nemůže existovat souběžně s afektem. Afekt a rozmysl si mohou konkurovat jen postupně, bude-li jedna z okolností střídat druhou (z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2015, sp. zn. 8 Tdo 998/2015, publikovaného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. 10/2016).
15. Premeditaci podle § 140 odst. 2 tr. zákoníku lze charakterizovat jako uvážený myšlenkový proces pachatele, na rozdíl od *afektu* presumovaného v § 140 odst. 1 tr. zákoníku jako prudkého hnutí mysli z titulu konkrétního podnětu, který vede k porušení duševní rovnováhy – k jakému došlo

i v posuzovaném případě na straně obžalovaného [REDAKCE] (z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 11. 2017, sp. zn. 6 Tdo 1429/2017).

16. Obžalovaný [REDAKCE] i přes psychické rozpoložení věděl, že by svým násilným jednáním mohl porušit zájem na ochraně života jiné osoby, a chtěl takto závažný následek způsobit. Obžalovaný tedy spáchal zločin vraždy *v přímém úmyslu* podle § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku.

Trest

17. V rámci stanovení druhu a výměry trestu soud hodnotil povahu a závažnost spáchaného trestného činu, osobní, rodinné, majetkové a jiné poměry obžalovaného, dosavadní způsob života a možnosti nápravy obžalovaného. Dále bylo posuzováno i chování obžalovaného po spáchání činu. Konečně soud hodnotil i účinky a důsledky, které lze očekávat od trestu pro budoucí život obžalovaného.
18. Povaha a závažnost trestného činu jsou určovány zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení a následky činu, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou zavinění a pohnutkou, záměrem nebo cílem. Soud musí při stanovení druhu a výměry trestu hodnotit polehčující a přitěžující okolnosti podle § 41 a § 42 tr. zákoníku, dobu, která uplynula od spáchání trestného činu, případnou změnu situace a délku trestního řízení, trvalo-li nepřiměřeně dlouhou dobu.
19. Obžalovaný [REDAKCE] u hlavního líčení *prohlásil vinu* ke skutkovému ději i právnímu posouzení dle obžaloby a výroku o vině rozsudku. Faktické *doznání* obžalovaného, proklamované od doby přípravného řízení, bylo polehčující okolností ve smyslu § 41 písm. l) tr. zákoníku.
20. Nebylo možno konstatovat polehčující okolnost dosavadního vedení řádného života dle § 41 písm. p) tr. zákoníku, neboť v opisu z rejstříku trestů má obžalovaný 2 trestní záznamy, kdy pod bodem 2) jde o odsouzení Okresního soudu v Ústí nad Orlicí sp. zn. 3 T 149/2022, které není zahlazeno a kterým mu byl za zločin násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) tr. zákoníku a přečin vyhrožování s cílem působit na úřední osobu podle § 326 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, jež byly spáchány skutkem ze dne [REDAKCE] 2022, uložen podmíněný trest odnětí svobody a ochranné léčení psychiatrické v ambulantní formě. Jde naopak o *přítěžující okolnost recidivy* dle § 42 písm. q) tr. zákoníku. Z pohledu osoby obžalovaného je v tomto směru nutno akcentovat, že v době minulé již spáchal trestné jednání s projevy násilí – fyzicky napadl pěstmi zaměstnankyni Městského úřadu [REDAKCE], [REDAKCE], ustanovenou do funkce faktického veřejného opatrovníka obžalovaného, které ublížil na zdraví a současně vyhrožoval usmrcením. Obžalovaný [REDAKCE] se skutku vraždy ke dni [REDAKCE] 2024 mimoto dopustil *ve zkušební době* podmíněného odsouzení k trestu odnětí svobody z rozsudku Okresního soudu v Ústí nad Orlicí sp. zn. 3 T 149/2022, a to *po porušení pravidel ambulantní ochranné psychiatrické léčby*, když si před dobou činu neaplikoval veškeré předepsané léky a nepřípustně požíval alkohol.
21. Negativní skutečností tudíž je, že obžalovaný spáchal trestný čin *po požívání alkoholu, ač s lehkou opilostí*, neboť alkoholických nápojů byl nucen se vyvarovat s ohledem na nařízenou ambulantní psychiatrickou léčbu s medikací.
22. Pro obžalovaného [REDAKCE] se nyní bude jednat o *první výkon* nepodmíněného trestu odnětí svobody.
23. Bylo také bráno v úvahu, že dle závěru znalce psychologa je *resocializace* obžalovaného ztížená nezaviněně sníženými rozumovými schopnostmi v důsledku duševní poruchy – [REDAKCE], kterou je obžalovaný co do impulsivních projevů schopen ovlivnit podstatně omezenou formou.
24. Soud u druhu a délky trestu komplexně vyhodnotil všechny okolnosti případu a osobu obžalovaného. Za přiměřený trest v kontextu zákonné trestní sazby, která podle § 140 odst. 1 tr. zákoníku činí 10 až 18 let odnětí svobody, shledal soud v intencích § 40 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku a § 58 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku trest odnětí svobody pod spodní hranicí trestní sazby stanovené zákonem, a to trest v trvání **8 let**. Nejedná se o trest mírný ani nelegitimně přísný.

25. Účelem trestu v obecném smyslu je ochrana společnosti před kriminalitou. Trest ukládaný pachateli v sobě spojuje jak moment trestní represe a prevence ve vztahu k pachateli (individuální represe a individuální prevence), tak i moment výchovného působení na ostatní členy společnosti (generální prevence). Prevenci i represí je třeba chápat v každém individuálním případě vyváženou formou, protože jen pak individuální prevence působí jako prostředek prevence generální. Povýšení momentu trestní represe by ve skutečnosti znamenalo trestání v rozporu se zákonem (z nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 23. 4. 1998, sp. zn. IV. ÚS 463/97). Soud dovodil, že bude-li obžalovaný ve výkonu trestu odnětí svobody poprvé, bude nepodmíněný trest odnětí svobody 8 let pro obžalovaného, byť má snížený náhled pro duševní stav, ponaučením, aby nepáchal trestné činy a vymezil se proti škodlivému požívání alkoholických nápojů, které má negativní důsledky na psychiku obžalovaného s trvalou duševní poruchou.
26. Nebylo nutno působit na obžalovaného delším trestem odnětí svobody, pokud mu bylo zároveň (dle podmínek § 40 odst. 2 tr. zákoníku kumulativně) uloženo *ochranné léčení psychiatrické v ústavní formě*, které se bude relevantně spolupodílet na nápravě obžalovaného a ochraně společnosti, a *prohlásil-li u hlavního líčení vinu*.
27. Stav *zmenšené přičetnosti* ve smyslu § 27 tr. zákoníku, založený na podstatném zasažení ovládací složky jednání v době činu pro duševní poruchu, si obžalovaný ████████ nenavodil vlivem návykové látky – alkoholu. Ač obžalovaný před vražedným činem požil alkoholické nápoje, nemělo vypití alkoholu zásadní dopad na projevy duševní poruchy co do schopnosti ovládnout vlastní jednání, která by byla podstatně snížena i bez vlivu alkoholických nápojů. Zmenšená přičetnost tedy alkoholem nebyla u obžalovaného primárně zaviněně vyvolána, aby přítomnost návykové látky v těle (tady s nízkou hladinou etanolu v krvi) znamenala zákonem deklarovanou překážku k zohlednění zmenšené přičetnosti u stanovení druhu a výměry trestu dle § 40 odst. 1 tr. zákoníku. Vzhledem k psychickému zdravotnímu stavu obžalovaného ████████ a nezbytnému uložení ústavní psychiatrické ochranné léčby bylo seznáno, že dle § 40 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku lze dosáhnout možné nápravy obžalovaného i nepodmíněným trestem odnětí svobody *kratšího trvání oproti zákonem vytyčené dolní hranici trestní sazby* v § 140 odst. 1 tr. zákoníku, která činí 10 let.
28. Bylo pokládáno za proporcionální uložit obžalovanému trest odnětí svobody ve výměře 8 let, a nikoli trest kratší. Obžalovaný ████████ spáchal zvlášť závažný zločin proti životu jiného člověka, ač už v minulosti jednal proti zásadám občanského soužití i slovním a fyzickým napadením jiné osoby – pracovnice Městského úřadu ████████, a je tedy recidivistou. Nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 8 let se potom jevil pro obžalovaného za spáchaný trestný čin vraždy dostatečně účelným trestem. Podle § 39 odst. 4 tr. zákoníku bylo také zhodnoceno, že obžalovaný bude *reálně obrožen* i výkonem trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců, který mu byl ve věci Okresního soudu v Ústí nad Orlicí sp. zn. 3 T 149/2022 podmíněně odložen, dopustil-li se souzené vraždy ve zkušební době tohoto podmíněného odsouzení k trestu odnětí svobody.
29. Soud má tedy za to, že uloženým druhem a výměrou trestu bude účelu trestní sankce, v kombinaci s ústavní ochrannou psychiatrickou léčbou, dosaženo.
30. Pro výkon trestu odnětí svobody byl obžalovaný ████████ dle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazen do **věznice s ostrahou**. Ve věci byly s ohledem na uložení trestu odnětí svobody v délce 8 let za zvlášť závažný zločin (§ 14 odst. 3 tr. zákoníku) dány podmínky pro zařazení do věznice se zvýšenou ostrahou dle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku. Soud však shledal, že lze zařadit obžalovaného do jiného typu věznice – tj. do věznice s ostrahou, když se zřetelem k závažnosti činu a ke stupni a povaze narušení obžalovaného měl za to, že působení v otázce vedení řádného života bude lépe zaručeno ve věznici s ostrahou. Z výkonu vazby o obžalovaném nebyly známy žádné negativní poznatky. Obžalovaný dosud nebyl ve výkonu trestu odnětí svobody a zásadní je ústavní psychiatrické léčení, které má zmírnit či utlumit impulsivní projevy duševní poruchy tak, aby ze strany obžalovaného opakovaně nedocházelo k násilným agresivním skutkům. Dá se tedy

účelně usuzovat na možné dosažení nápravy výkonem trestu odnětí svobody v mírnějším typu věznice s ostrahou.

Ochranné opatření

31. Znalcem [REDAKCE] bylo ve znaleckém posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, pro obžalovaného [REDAKCE] doporučeno ochranné psychiatrické léčení v ústavní formě, na čemž znalec psychiatr setrval i ve výpovědi mimo hlavní líčení ze dne 9. 12. 2024. Soud ústavní *ochrannou psychiatrickou léčbu* obžalovanému podle § 99 odst. 1, odst. 4 tr. zákoníku uložil, neboť obžalovaný spáchal závažný trestný čin vraždy ve stavu *zmenšené přičetnosti*, vyvolaném duševní poruchou – [REDAKCE] a odůvodňujícím aplikaci snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici zákonné trestní sazby ve smyslu § 40 odst. 2 tr. zákoníku. Pobyt obžalovaného na svobodě by byl bez ochranného psychiatrického léčení společností potencionálně nebezpečný. Ochranná léčba má představovat jak trestní sankci, tak formu pomoci pro obžalovaného, potažmo sloužit ochraně společnosti.
32. U obžalovaného je riziko recidivy protiprávního jednání znatelně dáno, pokud bude v rámci psychického stavu požívat alkohol nebo vynechávat psychiatrickou medikaci, jak se stalo i v předmětné trestní věci. *Ambulantní* ochranná psychiatrická léčba od Okresního soudu v Ústí nad Orlicí sp. zn. 3 T 149/2022, uložená po spáchání jiného násilného skutku, výsledně nedosáhla sledovaného účelu. Obžalovaný [REDAKCE] musí být léčebně kontrolován, neboť jen důsledné dodržování ochranného psychiatrického léčení s pravidelnou medikací a plnou abstinencí od alkoholu jsou schopny dosáhnout *snížení rizik* opakování agresivního afektivního jednání.
33. Ochranné léčení v ústavní formě s respektováním předepsaných léků a neužíváním alkoholu je výlučnou možností, jak dosáhnout utlumení případných impulsivních projevů duševní poruchy obžalovaného a nejméně důrazného oslabení hrozby recidivy. *Ústavní forma* ochranné psychiatrické léčby je pro ochranu společnosti již nezbytná.
34. Lze dodat, že i podle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2022, sp. zn. 6 Tdo 360/2022, nebylo zapovězeno, aby bylo obžalovanému [REDAKCE] uloženo ústavní ochranné psychiatrické léčení v situaci, kdy stejný typ ochranné léčby má z doby minulé uložen v ambulantní formě.

Náhrada škody a nemajetkové újmy

35. Soud podle § 228 odst. 1 tr. řádu rozhodl o povinnosti obžalovaného [REDAKCE] k náhradě škody a nemajetkové újmy, které byly *v příčinné souvislosti* se skutkem spáchaným obžalovaným.
36. U poškozené **Fakultní nemocnice [REDAKCE]**, IČO: [REDAKCE], se u náhrady škody jednalo o částku **257 387,70 Kč**, která byla vynaložena na zdravotnickou péči o poškozeného [REDAKCE] dle daňových dokladů na č. l. 174 ve spojení s č. l. 569 – 571, když zemřelý státní příslušník [REDAKCE] republiky v době skutku nebyl podle zprávy Kanceláře zdravotního pojištění na č. l. 399 v České republice zdravotně pojištěn.
37. Poškozenými **Zdravotnickou záchrannou službou Královéhradeckého kraje**, IČO: 48145122, v částce **9 808,27 Kč**, a **Zdravotnickou záchrannou službou Pardubického kraje**, IČO: 69172196, v částce **10 079 Kč**, byly na č. l. 177 a č. l. 179 co do náhrady škody řádně vyčísleny náklady spjaté s výjezdy na místo činu a s dopravou poškozeného do Fakultní nemocnice [REDAKCE].
38. Náhrada škody hmotněprávně vycházela z § 2910 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“), který reguluje odpovědnost škůdce za škodu vzniklou porušením zákona, jaké nastalo i v souzené věci.
39. Poškozená [REDAKCE], sestra zemřelého [REDAKCE], uplatnila proti obžalovanému [REDAKCE] řádně a včas nárok na náhradu nemajetkové újmy v částce 500 000 Kč. Návrh pozůstalé poškozené na náhradu nemajetkové újmy v e-mailové zprávě z přípravného řízení

na č. l. 517 nebyl způsobilým procesním podáním dle § 59 odst. 1, 3 tr. řádu, když absentoval elektronický podpis. Poškozená [REDAKCE] [REDAKCE] však vznesla požadavek na náhradu nemajetkové újmy i v řízení před soudem v podepsaném přípisu došlém dne 11. 12. 2024 na č. l. 567. Okolnost, že poslední podání pozůstalé [REDAKCE] [REDAKCE] neobsahovalo přímo explicitní důvod nároku, nebyla pro formalismus vyhodnocena jako překážka k rozhodnutí o náhradě nemajetkové újmy, neboť z dosavadního výkonu práv u jmenované poškozené v přípravném řízení (viz koncová procesní část svědecké výpovědi datované dne 14. 6. 2024 na č. l. 106 a formulář poučení poškozené osoby na č. l. 109), v kontextu s podstatou věci samé, bylo nepochybné, že se náhrady nemajetkové újmy dovolávala zřetelně ryze z důvodu úmrtí bratra – poškozeného [REDAKCE], tj. z titulu duševních útrap po usmrcení osoby blízké.

40. Soudem byla shledána za odpovídající peněžní satisfakci pro poškozenou [REDAKCE] v důsledku ztráty bratra částka **300 000 Kč**. Výše náhrady nemajetkové újmy za duševní útrapy pozůstalých osob po usmrcení osoby blízké dle § 2959 obč. zák. se v návaznosti na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 2. 2020, sp. zn. 7 Tdo 1485/2019, v základu odvíjí u manžela, rodičů a dětí, jako skupiny nejvíce blízkých osob, z dvacetinásobku průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok předcházející smrti poškozeného; v případě sourozenců lze vycházet ze základní částky snížené o 1/4.
41. Modifikace základní částky náhrady nemajetkové újmy ve směru snížení byla v dané věci nutná. V částce 300 000 Kč bylo zohledněno, že sestra [REDAKCE] s bratrem – zemřelým [REDAKCE] [REDAKCE] jednak nebydlela v době smrti ve společné domácnosti, jednak byly dle obsahu spisu důkazní pochybnosti, zda s ním pozůtalá udržovala pevnou intenzivní rodinnou vazbu, aby rozsah duševních útrap, které pro usmrcení bratra utrpěla, byl natolik značný a odpovídal vyšší finanční kompenzaci. Jednalo se pro poškozenou [REDAKCE] přesto nadále o vlastního bratra, se kterým se v důsledku závažného skutku obžalovaného [REDAKCE] již nikdy neuvidí a který byl usmrcen úmyslným násilným trestným činem, což má dopad i na vnímání ztráty bratra pro pozůstalou sestru.
42. Majetkové poměry obžalovaného pak nejsou samostatným rozhodným kritériem pro stanovení výše náhrady nemajetkové újmy – částka peněžní satisfakce pouze nemá být likvidační povahy. Nelze ovšem brát v potaz jen aktuální majetkovou situaci škůdce, neboť i nemajetný obžalovaný by byl nepochybně schopen náhradu nemajetkové újmy v částce 300 000 Kč postupně, ačkoliv po malých částkách, splácet například z invalidního důchodu.
43. **Se zbytkem** nároku na náhradu nemajetkové újmy byla poškozená [REDAKCE] dle § 229 odst. 2 tr. řádu pro nedostatek skutkového podkladu k vyslovení povinnosti nahradit nemajetkovou újmu ve vyšší částce **odkázána** na řízení ve věcech občanskoprávních.
44. V příčinné souvislosti se spáchaným skutkem vraždy by nebylo *bez doplnění dokazování* možno nemajetkovou újmu u poškozené [REDAKCE] z titulu úmrtí bratra [REDAKCE] jednoznačně kvantifikovat vyšším rozsahem částky peněžité náhrady. Další dokazování k otázce náhrady nemajetkové újmy u pozůstalé poškozené by podstatně protáhlo trestní řízení, ve kterém bylo primární rozhodnout o vině a trestu obžalovaného [REDAKCE].

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je řádným opravným prostředkem odvolání, které je možno podat do 8 dnů od doručení opisu rozsudku, a to u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích. O případném odvolání bude rozhodovat Vrchní soud v Praze. Právo podat odvolání nemá osoba, která se tohoto práva výslovně platně vzdala. Včas podané odvolání má odkladný účinek.

Odvolání může podat

- a) státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoli výroku,

- b) obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká, nejde-li o výrok o vině v rozsahu, v jakém soud přijal jeho prohlášení viny,
- c) zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabránění věci nebo zabránění části majetku a
- d) poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, pro nesprávnost výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení.

Osoba oprávněná podat odvolání proti rozsudku pro nesprávnost některého jeho výroku může jej napadat také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí.

Odvolání musí být odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo.

Protože byl obžalovaný odsouzen za zločin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, má poškozený, kterému byl přiznán nárok na náhradu škody či nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení, právo požádat o vyrozumění o konání veřejného zasedání o podmíněném propuštění odsouzeného z výkonu trestu odnětí svobody. Žádost poškozeného se pak podává ke Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (viz § 228 odst. 4 tr. řádu).

Státní zástupce je povinen v odvolání uvést, zda je podává, byť i zčásti, ve prospěch nebo v neprospěch obžalovaného.

Pardubice 16. prosince 2024

JUDr. Jana Bodečková, Ph.D., v. r.
předsedkyně senátu